

Dals-Eds kommun

kommun@dalsed.se

Beslut för förskoleklass och grundskola efter tillsyn i Hagaskolan i Dals-Eds kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Dals-Eds kommun att senast den **18 oktober 2019** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Undervisning och lärande

Skolinspektionen konstaterar att Dals- Eds kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Undervisningen är strukturerad och utgår från och omfattar målen i läroplanen och respektive kursplan. (5 kap. 2 § skolförordningen; Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 5 Kursplaner)
- Utbildningen och undervisningen organiseras, planeras och genomförs så att elever möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet. (Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2.1 Normer och värden, 2.8 Rektorns ansvar)
- I utbildningen tas hänsyn till elevers olika behov. (1 kap. 4 § och 3 kap. 3 § skollagen; 3 kap. 12 d och f §§ skollagen; 9 kap. 4 a § skolförordningen; Lgr 11, 2.2 Kunskaper)

Åtgärder

- Undervisningen ska utgå från och omfatta målen i läroplan respektive kursplan.
- Lärarna ska se till att utbildningen och undervisningen organiseras, planeras och genomförs så att elever möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.
- Lärarna ska i utbildningen ta hänsyn till elevernas olika behov.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Dals- Eds kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevens behov av särskilt stöd utreds skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)

- Elever som är i behov av särskilt stöd ges stöd på det sätt och i den omfattning som utredningen har visat att de behöver. (3 kap. 8-12 §§ skollagen; 3 kap. 8-12 §§ skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)
- När det gäller särskilt stöd följs insatta åtgärder upp och utvärderas. (3 kap. 9 § skollagen)

Åtgärder

- Rektor ska se till att elevens behov av särskilt stöd utredas skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckliga eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.
- Rektor ska se till att elever som är i behov av särskilt stöd ges stöd på det sätt och i den omfattning som utredningen visar att de behöver.
- Rektor ska se till att insatta åtgärder när det gäller särskilt stöd följs upp och utvärderas.

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen konstaterar att Dals- Eds kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Lärarna bedömer elevernas kunskaper allsidigt utifrån kunskapskraven. (Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.7 Bedömning och betyg; Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:19) om kunskapskrav för grundskolans ämnen)
- Eleven och elevens vårdnadshavare informeras fortlöpande om elevens utveckling. (3 kap. 4 § och 10 kap. 12 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.4 Skola och hem, 2.7 Bedömning och betyg)
- Betyg beslutas om i enlighet med författningarnas krav. (3 kap. 14 och 16 §§ skollagen; 10 kap. 15-20 §§ skollagen; 6 kap. 5 och 7 §§ skolförordningen)

Åtgärder

- Eleven och elevens vårdnadshavare ska informeras fortlöpande om elevens utveckling.
- Läraren ska bedöma elevernas kunskaper allsidigt utifrån kunskapskraven.
- Betyg ska beslutas om och skälen för betyg ska anges i enlighet med författningarnas krav.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Dals- Eds kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)
- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6-10 §§ skollagen)

Atgärder

- Rektorn ska se till att utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet.
- Rektorn ska se till att det vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Skolinspektionen konstaterar att Dals- Eds kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Lärarna vid skolenheten samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen. (Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag, 2.2 Kunskaper, 2.8 Rektorns ansvar)
- Elevhälsan arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande och stödjer elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)

Atgärder

- Rektorn ska se till att lärarna vid skolenheten samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen.
- Rektorn ska se till att elevhälsan främst arbetar förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionen konstaterar att Dals- Eds kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Atgärder

- Rektorn ska, utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen, besluta om nödvändiga utvecklingsåtgärder och dokumentera dessa.
- Rektorn ska planera för genomförandet av de beslutade utvecklingsåtgärderna och genomföra dessa samt se till att planeringen och åtgärderna dokumenteras.

Bedömning

Skolinspektionens bedömer efter tillsyn av Hagaskolan att det finns brister i verksamheten som huvudmannen tillsammans med rektorn måste åtgärda så att

bestämmelserna i skollagen och övriga författningar efterlevs. Tillsynen visar att skolenheten inte har ett systematiskt kvalitetsarbete som består i att på skolenheten systematiskt och kontinuerligt utveckla utbildningen utifrån identifierade utvecklingsområden. Det finns rutiner för att identifiera utvecklingsområden men de åtgärder som vidtas är inte tydligt kopplade till utvecklingsområdet och dokumenteras inte. Tillsynen visar att varken lärare eller elever alltid vet varför åtgärderna satts in, vad de ska leda till eller hur de ska utvärderas. Hagaskolan fick efter Skolinspektionens tillsyn år 2015 föreläggande vad gäller bristen på ett systematiskt kvalitetsarbete och bristen på dokumentation av det samma. Denna tillsyn år 2019 visar att samma brister till viss del fortfarande föreligger och att redovisade åtgärder år 2015 inte följts upp av huvudmannen för att säkerställa att arbetet lett till förändringar som blivit en del av det systematiska kvalitetsarbetet.

Skolinspektionen bedömer också att obehöriga lärare ansvarat för betygsättning och satt betyg utan handledning av behörig lärare, och att all undervisning inte utgår från och omfattar målen i läroplanen, centralt innehåll och respektive kursplan. Tillsynen visar att Hagaskolan har och har haft svårt att rekrytera behörig personal för undervisningen vid skolan. För att eleverna ska ha möjlighet att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling måste huvudmannen och rektorn ta ansvar för att all undervisning utgår från och omfattar målen i läroplanen, centralt innehåll och respektive kursplan, detta för att säkerställa att undervisningen och betygen som sätts vid skolan är likvärdiga. Tillsynen visar att det finns rutiner för hur obehöriga lärare ska handledas av behöriga, rutinen är dock otydlig och rektorn följer inte upp att rutinen följs utan förlitar sig på att lärarna sköter handledning och betygsättning utifrån de lagkrav som gäller, vilket inte alltid är fallet.

Vidare bedömer Skolinspektionen att skolan inte säkerställer att elever i behov av särskilt stöd får det stöd de behöver för att kunna nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Det finns en rutin om att alla extra anpassningar ska dokumenteras i skolans digitala lärplattform men det säkerställs inte att så sker. Detta kan medföra att elevers behov av stöd och särskilt stöd inte upptäcks och åtgärdas. Hagaskolans elevhälsa säger i intervju att elever som inte når minst betyget E tas upp till diskussion med undervisande lärare men det är oklart när en diskussion ska övergå i beslut om att åtgärdsprogram ska upprättas eller inte. Skolinspektionen vill påpeka att för elevernas behov av särskilt stöd ska garanteras måste de stödåtgärder som en utredning visat att de behöver dokumenteras i ett åtgärdsprogram, eller så måste beslut tas om att åtgärdsprogram inte ska upprättas och utifrån vilka grunder ett sådant beslut tas. Att elevhälsan och rektorn saknar kunskap om hur behovet av stödinsatser för skolans elever ser ut anser Skolinspektionen vara allvarligt.

Vid Skolinspektionens tillsyn av Hagaskolan år 2015 fick skolan föreläggande på området "Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling". I huvudmannens svar till Skolinspektionen står att en önskad effekt av förändringsarbetet är att "All personal har en gemensam syn på vad som ses som trakasserier och kränkande behandling". Denna tillsyn visar att skolan fortfarande saknar ett systematiskt gemensamt värdegrundsarbete i syfte att säkerställa att alla elever är trygga i skolan, vilket är en grundläggande rättighet och en förutsättning för elevernas kunskapsinhämtning. Då skolan saknar ett systematiskt och gemensamt

arbete för detta saknas också möjligheter för rektorn och huvudmannen att utvärdera, analysera och vidta åtgärder för att komma längre i arbetet med elevernas trygghet. Skolinspektionen bedömer vidare att elevhälsan på skolenheten inte arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande. Elevhälsans medlemmar har inget av rektorn riktat uppdrag när det gäller det förebyggande och hälsofrämjande arbetet och de har inte heller tagit något eget initiativ för att som samlad elevhälsa arbeta främst förebyggande och hälsofrämjande utifrån de kartläggningar som görs, främst via enkäter, vid skolan.

Tillsynen av Hagaskolan visar på en genomgående brist på uppföljningar av rutiner och resultat av skolans arbete. Inför tillsynen och under besöket på Hagaskolan fick Skolinspektionen ta del av ett antal områden som rektorn identifierat som utvecklingsområden. Lärarna har via arbets- och ämneslag tagit del av dessa områden men saknar kunskap om målen för utvecklingsåtgärderna och hur de ska förverkligas. Därmed saknar de redskap för hur de ska arbeta, hur arbetet ska följas upp och vad det ska leda till.

Föreläggande

Undervisning och lärande

Undervisningen utgår inte i tillräcklig grad från målen i läroplanen

Skolinspektionens bedömer att Hagaskolan saknar system för att säkerställa att samtliga elever garanteras en undervisning som utgår från och omfattar målen i läroplanen och respektive kursplan. Vid tillsynen framkommer att det finns elever på skolan som har och har haft lärare som saknar både lärarlegitimation och behörighet i det ämne eller de ämnen de undervisar i. Trots att det finns många obehöriga lärare vid skolan saknas en fungerande systematisk uppföljning av rektorn för att garantera alla elever en undervisning som utgår från det centrala innehållet och kursplanerna. Även om rektorn har skapat en rutin för detta följs den inte av alla lärare och att det är t.ex. inte tydligt vem som är handledare för vem. Det saknas också säkerställda rutiner för överlämning av information mellan lärare som börjar och slutar. Detta har lett till att lärare som tar över klasser ibland saknar uppgifter om vilka delar av ämnets centrala innehåll som läraren och klassen arbetat med, liksom uppgifter om var den enskilde eleven befinner sig i förhållande till kunskapskraven i ämnet. Bristen på systematik kring handledning av obehöriga lärare kombinerat med bristande rutiner vid överlämning mellan lärare medför en uppenbar risk för att den undervisning eleverna fått – och får – inte utgår från och omfattar målen i läroplanen och respektive kursplan. För att eleverna ska ha möjlighet att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling måste huvudmannen och rektorn ta ansvar för att all undervisning utgår från och omfattar målen i läroplanen, centralt innehåll och respektive kursplan, detta för att säkerställa att undervisningen och betygen som sätts vid skolan är likvärdiga. För eleverna kan otydlighet och brist på struktur leda till att de inte vet målen för undervisningen och att de inte förstår vilka kunskaper de ska ges möjlighet att utveckla.

Rättslig reglering

Enligt läroplanen ansvarar rektorn för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. I förarbetena anges att läroplanen innehåller skolans värdegrund och uppdrag samt mål och riktlinjer för utbildningen. Det anges vidare att kursplanerna kompletterar läroplanen och anger målen för undervisningen i varje enskilt ämne. Regeringen anser (prop. 2008/09:87, s.10) att en given förutsättning för att en kursplan ska fungera i ett målstyrt skolsystem är att den förstås och används av lärare. Kursplanen ska tillsammans med de övergripande målen vara grunden för planering och genomförande av undervisningen. Den ska också utgöra underlag för diskussioner mellan lärarna för utveckling av metoder och arbetsätt. I Skolverkets allmänna råd för planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan (SKOLFS 2011:149) – anges bland annat att läraren i sin ledning av undervisningen bör strukturera och styra de processer som sker i undervisningen. Läraren ska skapa balans mellan gemensamma genomgångar och diskussioner, enskilt arbete och samarbete mellan elever för att skapa goda förutsättningar för varje elevs lärande. Läraren ska också se till att eleverna förstår syftet med de aktiviteter som ska ske i undervisningen, vilka kunskaper de ska ges möjlighet att utveckla samt hur de ska få visa sina kunskaper. I kommentaren till de allmänna råden (s. 13 och 19) anges att "Skolans uppgift är att skapa förutsättningar för att alla elever ska utvecklas så långt som möjligt enligt de nationella målen. Det förutsätter en välplanerad och strukturerad undervisning som utgår från skollagen, skolförordningen, läroplanen och kursplanerna med tillhörande kunskapskrav. Syftet med planeringen är att skapa struktur för undervisningen för såväl lärare som elever": En viktig del i en strukturerad undervisning är att det finns ett logiskt flöde i lektionen och en tydlighet kring hur enskilda moment och aktiviteter gagnar undervisningens syfte. Läraren ansvarar för att leda undervisningen och tydliggöra på vilket sätt olika moment i undervisningen är kopplade till de förmågor som eleverna ska ges möjlighet att utveckla. Det måste också vara tydligt för eleverna på vilket sätt aktiviteterna i undervisningen ska ge dem möjlighet att utveckla dessa förmågor.

Utredning

Eleverna beskriver att det finns lärare som i början av terminen går igenom det centrala innehållet och går igenom kunskapskraven, men detta gäller inte alla lärare, det finns, enligt eleverna ämnen där detta aldrig går igenom, ett exempel är i moderna språk.

Elever från, företrädesvis årskurserna 7-9, säger i intervju att de, i vissa ämnen, fått byta lärare ett flertal gånger under det senaste läsåret och att detta innebär det att eleverna får "börja om" varje gång för att visa den nya läraren hur långt de har kommit i sin kunskapsutveckling. I intervju med lärare säger obehöriga lärare att det eleverna säger stämmer, det finns ingen dokumentation kring elevernas kunskapsutveckling att ta över som gör att den vikarierande läraren snabbt kan skaffa sig en bild av elevernas kunskaper. Skolan har ett system där lärarna förväntas fylla i matriser i det datasystem skolan använder, men intervjuer med både lärare och rektorn visar att det varierar mellan lärare hur uppdaterade matriserna är. De vikarierande lärarna är så gott som alltid obehöriga och saknar, enligt eleverna, kunskaper i de ämnen de undervisar i. Eleverna berättar vidare att dessa lärare inte alltid har strukturerade lektioner och att

eleverna får lära sig själva genom att läsa i läroboken. I intervju med lärarna säger de att det inte finns tydliga strukturer kring vem som har ansvar för lärare som är nya och obehöriga. I årskurserna 4-6 sker stödet mestadels i arbetslagen som bildas kring en årskurs. Tillsynen visar dock att det även där fungerar olika i årskurserna och att det är upp till lärargruppen att organisera stödet till nya lärare. Lärare som undervisar i årskurserna 7-9 säger att de inte har något organiserat arbete kring samverkan och handledning kring lärare som är obehöriga, men att de oftast "löser" det i arbetsgruppen. Enligt lärarna är de osäkra på om och när de är ansvariga handledare för en ny kollega. Rektorn säger i intervju att det ska finnas rutiner men att hon är osäker på att de följs. Inför Skolinspektionens tillsyn av Hagaskolan skickade huvudmannen in dokumentet "Delårsbokslut 2018". Enligt detta dokument är en av skolans två identifierade kritiska faktorer "Behörig personal". I den analys som gjorts i bokslutet konstateras att det är svårt att rekrytera personal till skolan och i svaret på kommunicerat protokoll redogör huvudmannen för olika sätt att försöka öka andelen behörig personal vid skolan.

Eleverna får inte en utbildning som organiseras, planeras och genomförs så att elever möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.

Tillsynen visar vidare att trots att skolan uppmärksammat att pojkars kunskapsresultat är betydligt sämre än flickors saknas ett aktivt och systematiskt arbete för att säkerställa att skolan arbetar för att flickor och pojkar ska ha samma möjligheter att nå goda resultat och ha samma möjligheter till fortsatta studier. Trots att skolan har identifierat att flickor och pojkar inte är lika aktiva i skolarbetet har inga gemensamma utvecklingsåtgärder tagits fram i syfte att kritiskt granska könsmonster i till exempel undervisningen. Tillsynen visar att skolan inte har något gemensamt arbete för att främja jämställdhet och därmed kan rektorn och huvudmannen inte säkerställa att alla elever får möjlighet att utveckla sin förmåga att kritiskt granska könsmonster och hur de kan begränsa människors livsval. Att få möjlighet att träna denna förmåga är ett uttalat krav i läroplanen.

Rättslig reglering

Enligt läroplanen ska skolan verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för alla människor oberoende av könstillhörighet. I enlighet med grundläggande värden ska skolan också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska eleverna utveckla en förståelse av hur olika uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmonster och hur de kan begränsa människors livsval.

Utredning

Huvudmannens visar i sin analys av inskickat "Delårsbokslut 2018" att det är stor skillnad mellan pojkars och flickors kunskapsresultat vid Hagaskolan. I syfte att försöka ta reda på varför pojkars betyg är så mycket lägre än flickornas startade Dals-Eds kommun ett samarbete med högskolan i Trollhättan kring projektet "Hitta drivet,

studiemotivation och genusmönster i grundskolan". I projektet ingick under våren 2018 en klass i årskurs 6 och en i årskurs 9 och elevernas svar på ställda frågor redovisades för skolan i augusti 2018. Enligt intervjuer med rektorn och representant för huvudmannen ska projektgruppen även presentera en analys av resultatet för skolan och huvudmannen längre fram. Några effekter av projektet kunde ännu inte redovisas.

Vid de lektionsbesök Skolinspektionen gjorde vid tillsynen var det tydligt att, om inte läraren styrde placeringen i klassrummet, flickor satte sig bredvid flickor och pojkar bredvid pojkar. Det var också tydligt att flickor är mer synligt engagerade i undervisningen och aktiva vad gäller både handuppräknings, motivation att lösa uppgifter samt att samarbeta i grupp. Lärarna bekräftar Skolinspektionens bild av att flickor är mer aktiva under lektioner än pojkar, men att denna kunskap inte lett till några gemensamma insatser eller diskussioner kring vilken typ av undervisning som kan passa flickor/pojkar mer eller mindre bra eller pedagogiska diskussioner där olika metoder tas upp för att få fler elever att vilja lära. Elever säger i intervju att om eleverna själva får välja platser så sätter de sig bredvid sina kompisar som oftast är av samma kön. Elever säger vidare att det finns lärare som försöker få pojkarna att vara mer aktiva på lektionerna men det är inte så många lärare som jobbar med detta. Lärarna säger att de inte har något gemensamt arbete kring hur frågor om jämställdhet tas upp. Det är upp till den enskilda läraren att göra detta och det saknas system för att säkerställa att så sker. Vid intervjuer med lärare säger de att de är medvetna om skillnaderna i kunskapsresultat men att det inte bedrivs något gemensamt arbete i syfte att höja kunskapsresultaten för pojkar.

Lärarna säger vidare att skolan har bekymmer med elever som inte är motiverade att gå i skolan, vilket oftast handlar om pojkar. "Hitta drivet" har inte, så här långt, lett till några diskussioner eller gemensamma strategier. Enligt lärarna är det vid uppstartsdagen vid höstterminens början som frågor kring jämställdhet tas upp som en del av den dagens innehåll, några andra exempel på jämställdhetsarbete kan lärarna inte ge. Skolinspektionens enkät inför tillsynen visar att 65 procent av eleverna i årskurs 9 anser att påståendet "I min skola pratar vi om jämställdhet mellan könen" stämmer ganska dåligt eller stämmer inte alls. Rektorn säger i intervju att de väntar på en analys av projektet "Hitta drivet" och att det projektet ännu inte lett till något beslut om hur alla ska arbeta gemensamt med jämställdhetsfrågor.

Lärarna ska i utbildningen ta hänsyn till elevernas olika behov.

Tillsynen visar också att alla elever inte ges en utbildning som tar hänsyn till elevernas olika behov. Detta eftersom undervisningen i hög grad är lika för alla och att undervisningen inte i alla ämnen anpassas utifrån elevernas olika nivå och förutsättningar. Det framkommer också att alla elever inte har en reell möjlighet till inflytande över sin undervisning eftersom alla elever inte känner till målen med undervisningen och inte heller ges möjlighet att medverka i planeringen av undervisningen. Något system för att säkerställa att alla lärare på skolan arbetar utifrån författningarnas krav i dessa avseenden finns inte heller från rektorns sida utan det är upp till varje enskild lärare att se till att kraven följs vad gäller läroplanens mål, individanpassning och elevernas inflytande.

Rättslig reglering

I utbildningen ska enligt skollagen hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barns och elevers förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Enligt läroplanen ska läraren ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Enligt läroplanen ska de demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig omfatta alla elever. Eleverna ska ges inflytande över utbildningen. Läraren ska utgå från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan. Vidare ska läraren svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad. Läraren ska vidare tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.

Utredning

Skolinspektionens enkät inför tillsynen visar att 92 procent av eleverna i årskurs 5 anser att påståendet "Skolarbetet är roligt" stämmer helt och hållet eller stämmer ganska bra. Motsvarande siffra för eleverna i årskurs 9 var 31 procent. Vid de lektionsbesök som Skolinspektionen gjorde under besöket på Hagaskolan kunde konstateras att eleverna vid flertalet av lektionerna arbetade med samma material och samma uppgifter. Eleverna som går i mellanstadiet berättar i intervju att om man blir klar före sina kamrater finns det andra uppgifter att få, de kan vara svårare eller ha samma svårighetsgrad. Det går också att få lättare uppgifter om så behövs. Eleverna säger att det oftast är läraren som bestämmer vad de ska jobba med och hur. Det kan hända, säger eleverna, att det någon gång går att få påverka om de ska jobba i grupp eller själva, men oftast inte. Intervju med elever i årskurserna 7-9 visar att det finns ämnen där alla elever gör samma uppgifter och har samma material oavsett var eleven befinner sig i sin kunskapsutveckling i ämnet. Eleverna berättar vidare att om de blir klara med en uppgift finns det oftast fler uppgifter att göra eller så får de läsa. Enligt eleverna är ämnet samhällsorienterande ämnen annorlunda, där tar uppgifterna aldrig "slut", de är konstruerade på ett annat vis. Eleverna återkommer till att eftersom många lärare är obehöriga så påverkar det undervisningen till det sämre och läraren har oftast inte en struktur på lektionen som medför att eleverna kan få uppgifter utifrån sin förmåga utan alla gör samma uppgifter och eleverna menar att de inte utvecklas och kommer längre i sin kunskapsutveckling.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Dals-Eds kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Dals-Eds kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Extra anpassningar och särskilt stöd*Bedömning*

Skolinspektionen bedömer att Hagaskolan saknar rutiner för att säkerställa att elever som inte når minst betyget E får det stöd eller särskilda stöd som eleven behöver för att kunna nå kunskapskraven. Att elevers behov av stöd diskuteras mellan lärare och elevhälsa utan att åtgärdsprogram upprättas räcker inte. För att elevernas behov av stöd ska kunna garanteras måste de stödåtgärder som diskuterats och prövats utvärderas, och vid behov utredas och dokumenteras i ett åtgärdsprogram, eller så måste beslut tas om att åtgärdsprogram inte ska upprättas och utifrån vilka grunder ett sådant beslut tas. Att denna dokumentation av särskilt stöd inte sker innebär att elever riskerar att inte få förutsättningar att nå kunskapskraven för minst betyget E. Skolinspektionens genomgång av betygskatalogerna tillsammans med information om dokumenterade utredningar och upprättade åtgärdsprogram visar att många elever som saknar betyg i flera ämnen, och saknat det under flera terminer, inte har dokumenterade utredningar eller upprättade åtgärdsprogram. Då det finns elever som saknar åtgärdsprogram kan skolan inte heller följa upp hur det går för eleven i syfte att säkerställa att rätt åtgärder satts in för att eleven ska komma så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. I de upprättade åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av saknas utvärderingar av insatta åtgärder utifrån satta datum för uppföljning och utvärdering. Detta innebär att skolan inte säkerställer att elever inte får det stöd de har rätt till och riskerar att lämna Hagaskolan utan att kunna söka vidare till studier i gymnasieskolan och därmed minskade möjligheter att välja framtida studier och yrken.

Rättslig reglering

Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska, enligt skollagen, hon eller han ges sådant stöd. Vidare anger skollagen att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av åtgärdsprogrammet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av åtgärdsprogrammet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammen beslutas av rektorn. Om en utredning visar att en elev inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till istället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. Vidare anger skollagen att det särskilda stödet, för en elev i grundskolan, ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppnå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

I förarbetena till Skollagen/prop. 2013/14:160 (s. 29) anges att det är viktigt att de konkreta åtgärder som avses att vidtas med anledning av det identifierade behovet av särskilt stöd anges i åtgärdsprogrammet. Om en elev har behov av regelbundna specialpedagogiska insatser i ett visst ämne kan det t.ex. anges att eleven ska

undervisas av speciallärare i det ämnet, hur många timmar per vecka detta ska ske samt om denna undervisning ska ske utöver ordinarie undervisning i det aktuella ämnet eller istället för den ordinarie undervisningen. Att såväl behovet av särskilt stöd som de konkreta åtgärder som ska vidtas anges i åtgärdsprogrammet är viktigt dels för att åtgärdsprogrammet är ett viktigt redskap för lärare, rektorer och annan skolpersonal i arbetet med att stödja eleven så att han eller hon kan nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, dels för att eleven och vårdnadshavarna ska kunna ta ställning till om det är nöjda med de åtgärder som avses att vidtas eller om de vill överklaga beslutet om åtgärdsprogram. Det är även viktigt att beslutet och dess effekter ska kunna följas upp och utvärderas.

Utredning

Inför tillsynen av Hagaskolan gick Skolinspektionen bland annat igenom betyg satta för elever i två klasser och över två årskurser, totalt ca 46 elever. Genomgången visar att 20 elever vårterminen 2017 inte klarade kunskapskraven och fick minst betyget E, utan hade betyget F i ett eller flera ämnen. När eleverna lämnar nästa årskurs vårterminen 2018 är det fortfarande 20 elever som inte har klarat minst betyget E i ett eller flera av samma ämnen. Vid Skolinspektionens besök på skolan gjordes en genomgång av upprättade åtgärdsprogram och för ovanstående elever, som nu går i en årskurs högre. Sex av dessa 20 elever har vid tillfället för Skolinspektionens besök någon typ av stödåtgärd. Av dessa sex elever har två elever upprättade åtgärdsprogram och en elev har ett beslut om anpassad studiegång. I de upprättade åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av saknas utvärderingar av insatta åtgärder utifrån satta datum för uppföljning och utvärdering.

Vid intervju med elevhälsan säger de att de inte kan svara på vad anledningen kan vara till att så många elever i årskursen inte har betyg i ett eller flera ämnen. Enligt elevhälsan går de inte igenom satta betyg på gruppnivå utan arbetar med de individärenden de får till sig via lärarnas orosanmälningar. Elevhälsan säger vidare att de får veta om en elev har "F-varning" och att varningen diskuteras. När betygen är satta går elevhälsan igenom alla elever som inte nått minst betyget E. Enligt elevhälsan kan elever som inte når betyget E få en resursperson till hjälp eller så kan eleven få anpassad studiegång. Vid samtal med lärare säger de att de kan diskutera enskilda elevers stödbehov med elevhälsan, de säger vidare att de är osäkra på när en pedagogisk utredning ska ske för ett eventuellt åtgärdsprogram, de känner inte till den exakta innebörden av vad "Steg 1" innebär. Lärarna tror inte att alla elever i behov av särskilt stöd har ett åtgärdsprogram som visar på elevens behov av stöd. Lärare som undervisar i årskurserna 7-9 säger i intervju att de inte är säkra på att elever i den årskurs som Skolinspektionen uppmärksammat via betygskatalogen alltid får det stöd de behöver och att det stöd eleverna får ges av obehörig lärare i en liten grupp. Intervju med lärare visar vidare att anmälan om oro för att en elev inte ska nå kunskapskraven, "Steg 1" inte gäller alla ämnen utan att denna anmälan främst är till för oro i "kärnämnen". Lärarna menar att det inte hade varit möjligt att göra en anmälan i alla de ämnen där elever riskerar att inte nå kunskapskraven. Enligt rektorn, som är specialpedagog på skolan, kan en "Steg 1" blankett leda till utredning, handledning eller diskussion med läraren. Rutinen med blanketten ska enligt rektorn gälla alla ämnen eleverna läser. På en direkt fråga om det på skolan finns elever som trots

inlämnad orosanmälan ändå inte blivit utredda av elevhälsan och saknar beslut om att åtgärdsprogram ska upprättas eller inte ska upprättas svarar rektorn att så kan det vara, men understryker att alla "F-betyg" har diskuterats.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Dals-Eds kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Dals-Eds kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolan inte säkerställer att alla elever och deras vårdnadshavare får information om var eleven befinner sig i sin kunskapsutveckling. Eleverna får inte i alla ämnen information från lärare om var de befinner sig i sin kunskapsutveckling och de vet i många fall inte varför de fått det betyg de fått. Information om var eleven befinner sig i sin kunskapsutveckling ska ges i samtliga ämnen som eleven läser.

Rektor och huvudmannen måste vidare säkerställa att skolans regler och rutiner kring betygssättningen följer författningarnas krav. Det är av största vikt att Hagaskolan tydliggör för alla lärare som arbetar på skolan vad som gäller för en rättssäker betygssättning. Det råder en osäkerhet på skolan om vem som är ansvarig för de betyg som ska utfärdas i de fall lärare saknar lärarlegitimation och/eller saknar utbildning i det ämne, de ämnen, som läraren undervisar i. Skolinspektionen ser allvarligt på att rektorn och huvudmannen inte säkerställer att samtliga betyg vid Hagaskolan sätts utifrån de lagkrav som finns kring betygssättning. Detta måste omedelbart åtgärdas.

Rättslig reglering

Enligt läroplanen uttrycker betyget i vad mån den enskilde eleven har uppnått de nationella kunskapskrav som finns för respektive ämne. Vidare framgår av läroplanens riktlinjer att läraren ska, utifrån kursplanernas krav, allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling och redovisa detta för eleven. Läraren ska vid betygssättningen utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper. I läroplanen anges också att ett av skolans mål är att varje elev utvecklar förmågan att själv bedöma sina resultat och ställa egen och andras bedömning i relation till de egna arbetsprestationerna och förutsättningarna. Det är viktigt att eleverna upplever att bedömningarna ända fram till slutbetyg sätts är till för att stödja deras kunskapsutveckling.

Enligt skollagen ska betyg beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn.

Utredning

Vid Skolinspektionens intervjuer med elever i årskurserna 7-9 berättar de att de under tiden på högstadiet bytt lärare ett flertal gånger i vissa av de ämnen de läser. I väntan på att skolan ska få behöriga lärare får eleverna undervisning av lärare som är obehöriga, det vill säga saknar utbildning i det eller de ämnen de undervisar i. Eleverna uttrycker att de får "börja om" varje gång de byter lärare och att det får till följd att det blir svårare att komma längre i sin kunskapsutveckling och därmed få ett högre betyg. Lärarna säger i intervju att det är svårt att få en uppfattning om var både klassen och eleverna individuellt befinner sig i förhållande till centralt innehåll och kunskapskrav eftersom det inte finns någon systematik i hur och vad som ska dokumenteras när en lärare slutar sin anställning. Rektorn säger i intervju att det, enligt konferensschemat, ska finnas tid för kollegor att ge stöd vid bedömning och betygsättning, men rektorn säger "att det kanske inte arbetas med aktivt". Eleverna berättar vidare att de får information om var de befinner sig i sin kunskapsutveckling i vissa ämnen, men inte i alla. Eleverna säger att de inte heller i utvecklingssamtalen får veta hur de ska arbeta eller vad som krävs för att de ska kunna få ett högre betyg i ett ämne. Det finns också lärare som inte talar om i förväg hur de ligger till utan eleverna får vänta tills betygen delas ut, detta gäller, enligt eleverna även i vissa fall där eleverna får ett F i ett ämne. Flertalet elever säger i intervju att det är sällan som en lärare relaterar till kursplanen för att förklara var eleven befinner sig i sin kunskapsutveckling, Eleverna uttrycker att de inte alltid får en förklaring på vad det är som krävs för att de ska komma vidare i sin kunskapsutveckling och därmed också kunna få ett högre betyg.

Intervjuer med lärare vid Hagaskolan visar att lärare som inte är legitimerade eller har utbildning i det ämne de undervisar i sätter betyg. Lärarna säger att det har funnits olika typer av stöd inför betygsättningen men att skolan saknar rutiner för att säkerställa att betyget blivit "rätt". De obehöriga lärarna säger vidare att det finns stöd att få inför betygsättningen, men att det är de själva som satt betyget och att betyg inte alltid har diskuterats med kollegor som har behörighet för att sätta betyg. De obehöriga lärarna säger att om de är den enda undervisande läraren i ett ämne och inte har någon ämneskollega att diskutera betygsättning med så har de kunnat få stöd av skolans specialpedagog, nu tf. rektor. Det har enligt lärarna emellertid varit den obehöriga läraren som satt betyget. Lärare säger vidare i intervju att det är den lärare som undervisar eleven som sätter betyg. Det gäller enligt lärarna både behöriga och obehöriga lärare. Det finns lärare som Skolinspektionen talat med som säger att de inte fått något stöd när det gäller betygsättning utan de har, via Skolverkets hemsida och genom att läsa litteratur, försökt att på egen hand sätta betyg. Lärarna säger vidare att de inte uppfattat att elevhälsan har något tydligt uppdrag kring stöd vid betygsättning utan det stödet som en del har fått har varit mer från specialpedagogen utifrån eget intresse av att hjälpa till.

Inför Skolinspektionens tillsyn skickade huvudmannen in dokumentet "Delårsbokslut 2018 Hagaskolan". I analysdelen skriver huvudmannen att "Förbättringsarbetet med betyg och bedömning fortsätter och det är ett oerhört viktigt område när det gäller likvärdig skola". I analysen står det vidare att "V-klass", vilket är skolans digitala verktyg, ingår som ett redskap i arbetet med betyg och bedömning och att det är av största vikt att det används av alla fullt ut. Enligt analysen behöver skolan arbeta

vidare med detta. Rektorn skriver i de insända dokumenten inför tillsynen att "Betyg och bedömning är ett kommunalt utvecklingsarbete".

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Dals-Eds kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Dals-Eds kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att Hagaskolan saknar ett gemensamt och systematiskt målinriktat arbete för att garantera alla elever en skoldag som präglas av trygghet. Skolenheten saknar också ett målinriktade arbete för att förhindra kränkande behandling av elever. Vid Skolinspektionens tillsyn av Hagaskolan år 2015 fick skolan föreläggande inom området "Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling". I huvudmannens svar till Skolinspektionen står att en önskad effekt av förändringsarbetet är att "All personal har en gemensam syn på vad som ses som trakasserier och kränkande behandling". Denna tillsyn visar att det fortfarande inte råder samsyn om ett systematiskt gemensamt arbete för att säkerställa att alla elever är trygga i skolan. Skolinspektionen konstaterar att det visserligen finns lärare som arbetar systematiskt med sin grupp och som ser sig göra framsteg vad gäller elevernas trygghet, men det gäller inte alla lärare. Skolan har inget systematiskt och gemensamt arbete inom området vilket inte heller ger möjligheter för rektorn och huvudmannen att utvärdera, analysera och vidta åtgärder för att komma längre i arbetet med trygghet. I ett sådant system tenderar elevens skoldag att bli "ett lotteri", vissa elever har turen att få lärare som prioriterar värdegrundsfrågor, andra elever har inte samma tur vilket inte är acceptabelt.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet.

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling. Vidare anger skollagen att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Enligt skollagen är en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande

behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Utredning

Inför Skolinspektionens regelbundna tillsyn av Hagaskolan har huvudmannen skickat in av Skolinspektionen önskat underlag "Information inför regelbunden tillsyn Hagaskolan Dals-Ed". I detta underlag beskriver rektorn att skolan vårterminen 2018 påbörjade ett arbete med att revidera skolans ordningsregler. Arbetet resulterade i ordningsregler och en åtgärdstrappa. Anledningen till att ordningsregler och åtgärdstrappa togs fram var för att skolan, då främst årskurserna 7-9, hade en orolig tid när skolan renoverades och att mycket bråk uppstod i för små utrymmen. För att få en "nystart" justerades ordningsreglerna inför vårterminen 2019 och nu samlas till exempel mobiltelefonerna in under lektionstid. Det är lugnare på skolan efter renoveringen, men det behövdes, enligt den insända dokumentationen, ytterligare åtgärder för att förbättra studieron på lektionerna.

Intervjuer med elever visar att det ser olika ut i vilken grad lärare arbetar för att det ska vara tryggt för eleverna under både lektions- och rasttid. De yngre eleverna beskriver att deras lärare pratar med dem när något hänt och oftast reder upp situationen, de önskar dock fler vuxna ute på rasterna för det är då, det enligt eleverna oftast blir bråk eller att de kan bli kallade elaka saker. Eleverna beskriver att det finns situationer på raster och mellan lektioner i korridorer då elever inte är trygga. Några elever beskriver hur deras lärare arbetar med dem, till exempel utifrån en film, om hur man ska vara mot varandra, detta känner andra elever inte alls igen. De äldre eleverna i årskurserna 7-9 beskriver en vardag som kan se olika ut. I några klasser har det varit väldigt oroligt och där har kuratorn aktivt arbetat med "kill- och tjejgrupp" för att det ska bli lugnare, vilket det enligt eleverna har blivit. Det finns också elever som berättar att det förekommer elaka tillmälen som bitch, hora, slyna och påpekande om att man är tjock. Eleverna beskriver också ett par exempel på kränkande behandling som andra elever råkat ut för i närtid. Som exempel berättar eleverna om en elev som blev utsatt för att, utan att vara förberedd, få ta emot "äckliga saker". Det fanns elever som visste vad som skulle ske och stod och väntade. Dessa elever skrattade åt den utsatta elevens reaktion, ingen gjorde, enligt eleverna, något för att hjälpa hen. När Skolinspektionen beskriver situationen för lärarna säger några att de känner igen att det hänt, andra har inte hört talas om detta. Alla lärare är dock överens om att inget aktivt har hänt i syfte att säkerställa att en sådan situation inte upprepas. Rektorn säger att hon inte hört talas om det som skett. Eleverna säger att det är olika om lärare säger ifrån när de hör kränkningar mellan elever, vissa stannar upp och pratar med eleverna om vad som skett. Andra elever passerar eller kollar av om det hela är "på skoj" och går vidare.

Lärarna säger i intervju att utöver den likabehandlingsdag som skolan har i början av höstterminen så finns inget gemensamt värdegrundsarbete vid skolan som genomsyrar skolans verksamhet. Lärarna som undervisar de yngre eleverna säger att de tycker att det blivit lättare att tala eleverna till rätta och att de inte upplever eleverna i årskurs 4-6 som otrygga vid tillfället för Skolinspektionens besök. Lärarna som undervisar i

årskurs 7-9 säger i intervju att det är viktigt att lärarna är ute på rasterna och att de tycker att det hade varit bra om även elevhälsan hade varit det. Lärarna säger vidare att det inte finns något gemensamt förhållningssätt kring hur lärare ska agera i situationer där kränkande behandling blir känd. Det gemensamma är att det ska skrivas en orosanmälan. Även lärarna för årskurserna 7-9 tar upp likabehandlingsdagen som det enda gemensamma tillfället när värdegrundsfrågor tas upp på skolan, för övrigt finns inget som alla förväntas göra för att säkerställa att alla elever har en skoldag som präglas av trygghet och studiero. Lärarna säger att det händer att det kommer fram idéer vid arbetslagskonferenser om värdegrundsarbetet, men att det är ovanligt att förslag genomförs. Rektorn säger i intervju att det förmodligen är så att värdegrundsarbetet inte omfattar alla lärare, rektorn säger att det är ett uppdrag som ligger inom elevhälsans uppdrag. Rektorn säger vidare att "det inte är lätt att få ca 56 personer att agera lika och tillsammans".

Inför Skolinspektionens tillsyn skickade Hagaskolan in "Likabehandlingsplan 2018". Där beskrivs ordningsreglerna som gäller för eleverna samt åtgärdsstrappan i de fall ordningsreglerna inte följs. Under rubriken "Åtgärder läsår 18/19" finns inga riktlinjer om hur skolan ska arbeta systematiskt och gemensamt för att motverka kränkande behandling av elever.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Dals-Eds kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Dals-Eds kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att lärarna vid skolenheten inte samverkar med varandra i tillräcklig utsträckning i arbetet med att nå utbildningsmålen. Skolinspektionen bedömer vidare att skolans elevhälsa inte arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande.

Hagaskolan säkerställer inte en tillräcklig samverkan mellan lärare. Vid tillfället för tillsynen var nästan hälften av de undervisande lärarna obehöriga vilket ställer stora krav på en fungerande samverkan mellan lärarna för att säkerställa och stödja elevernas utveckling mot målen. Tillsynen visar vidare att samverkan mellan behöriga och obehöriga lärare fungerar olika på skolan beroende på arbetslag och ämnessamverkan. Skolan saknar ett arbete för att säkerställa att samtliga lärare, obehöriga som behöriga, ingår i samverkan för att garantera att alla elever får en undervisning som omfattar målen i läroplanen och respektive kursplan. Att detta inte säkerställs kan i förlängningen till exempel resultera i bristfälligheter i betygsättningen av elever, se områdena "Undervisning och lärande" och "Bedömning och betygsättning".

Skolinspektionen bedömer vidare att elevhälsan på skolenheten inte arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande vad gäller värdegrundsarbete eller för att stödja

elevernas utveckling mot utbildningens mål. Tillsynen visar att elevhälsan vid skolan inte har något av rektorn riktat uppdrag för att arbeta främst förebyggande och hälsofrämjande. Elevhälsans professioner har inte heller tagit något eget initiativ för att som samlad elevhälsa arbeta främst förebyggande och hälsofrämjande.

Rättslig reglering

Enligt läroplanen ska alla som arbetar i skolan samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Läraren ska samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen. I Skolverkets allmänna råd om planering och genomförande av undervisning (SKOLF 2011:149) anges att rektorn bör utveckla former för samverkan och kunskapsutbyte mellan lärare.

Enligt skollagen ska det för eleverna i grundskolan finnas tillgång till elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 277) anges bland annat att elevhälsans fokus inte ska vara hälso- och sjukvårdande insatser i snäv bemärkelse utan förebyggande insatser i ett bredare perspektiv.

Utredning

Intervjuer med lärare visar att den samverkan som finns mellan lärare på skolan sker på initiativ lärare emellan och i några fall så samverkar lärare utifrån det arbetslag de tillhör. Behöriga lärare säger att det är framför allt i planering av undervisningen som obehöriga lärare får stöttning, men att detta stöd inte är en självklarhet eller ett av rektorn uttalat krav, utan detta görs kollegor emellan för att undervisningen ska fungera så bra som möjligt. Intervjuer visar att det finns lärare som tycker att samverkan fungerar väl och det finns lärare som uttrycker att de inte kan samverka med kollegor på det sätt de skulle önska. Intervjuer visar vidare att det finns lärare som tycker att det saknas tid för samplanering och att samverkan främst handlar om praktiska frågor. Lärarna säger vidare att det kan finnas schematekniska problem som blir anledningen till att samverkan inte går att genomföra. Lärarna säger att det finns tid i kalendariet för arbetslagskonferens men att den tiden är splittrad på olika uppgifter och att det är tid för ämnesövergripande arbete som saknas. Det behövs mer tid för planering säger en del av lärarna. I den enkät som Skolinspektionen skickade ut till den pedagogiska personalen vid skolan inför tillsynen svarar 84 procent av de lärare som deltagit i enkäten att påståendet "På den här skolan finns rutiner för att handleda nyanställda i arbetet" stämmer ganska dåligt eller stämmer inte alls. Enligt rektorn ledde enkätsvaret till att huvudmannen anställde en person för att utarbeta en handbok med riktlinjer och stöd för personal som arbetar på Hagaskolan, enligt rektorn föll det inte så väl ut som önskat och någon pärm finns ännu inte att tillgå. Rektorn säger

vidare att en primär uppgift på skolan är att få samman personalen och få dem att bli enade och att samverka.

Elevhälsan berättar att de inte har ett av rektorn uttalat uppdrag som samlad elevhälsa, ett uppdrag som innebär att resultatet av arbetet ska vara utvärderingsbart och ingå i skolans kvalitetsarbete. Elevhälsan säger vidare att deras uppdrag främst är att följa upp individuella insatser för speciella elever och inte att följa upp generella insatser på gruppnivå. Elevhälsan har till exempel inte varit involverade i att på systemnivå diskutera resultaten i de klasser där många elever har F i ett eller flera ämnen.

Elevhälsan säger vidare i intervju att de inte har något av rektorn uttalat uppdrag att ha ett samlat "grepp" kring värdegrundsarbetet vid skolan. Både elevhälsan och lärarna säger i intervju att de under en dag "Likabehandlingsdagen" som infaller i början av ett nytt läsår, pratar om värdegrundsarbete. Dagen utmynnar inte, enligt lärarna, i något gemensamt värdegrundsarbete som genomsyrar skolans verksamhet under resten av läsåret och som följs upp. Elevhälsan säger att de inte har något gemensamt uppdrag för att som samlad elevhälsa arbeta förebyggande genom att involveras i skolans arbete med värdegrunden. De deltar som alla andra i personalen på den likabehandlingsdag som skolan har i början av ett nytt läsår.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Dals-Eds kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Dals-Eds kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Styrning och utveckling av verksamheten

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att det vid skolenheten Hagaskolan inte bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i att på skolenheten systematiskt och kontinuerligt utveckla utbildningen utifrån identifierade utvecklingsområden. Det finns rutiner för att identifiera utvecklingsområden men de åtgärder som vidtas är inte tydligt kopplade till utvecklingsområden och dokumenteras inte. Det finns också ett antal utvecklingsområden som framförallt huvudmannen har identifierat på Hagaskolan. Områdena är inte alltid de samma för eleverna i årskurserna 4-6 som i årskurserna 7-9. Det är istället lärarna i de olika arbetslagen och ämneslagen som arbetar med det de identifierat som utvecklingsområden i "sina" klasser och arbetslag. Lärarna deltar i de gemensamma projekt som anordnas på skolan som till exempel "Hitta drivet", salutogent förhållningssätt, betyg och bedömning och likabehandlingsdagen, men varken lärare eller rektorn kan redogöra för hur och om projekten ska utvärderas, på vilket sätt eller vad de ska/har lett till.

Vidare bedömer Skolinspektionen att varken lärare eller elever alltid vet varför utvecklingsåtgärder av olika slag satts in, vad de ska leda till eller hur de ska utvärderas. Rektorn säger att föregående rektor inte arbetat med det systematiska kvalitetsarbetet på avsett sätt och att det nu krävs strukturer för att få till stånd ett kvalitetsarbete. Det saknas ett gemensamt skolövergripande arbete med, och analyser av, arbetet med elevernas kunskapsresultat och arbetet med trygghet och studiero. Om

identifierade utvecklingsområden inte leder till ett gemensamt och utvärderingsbart arbete saknar skolan möjlighet att vidta åtgärder i syfte att nå en högre måluppfyllelse.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska rektorn ansvara för att det vid skolenheten bedrivs ett kvalitetsarbete som består i att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Vidare anger skollagen att kvalitetsarbete på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Om det framkommer att det finns brister i verksamheten ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas. Enligt läroplanen ansvarar rektorn för skolans resultat och för att dessa följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Utredning

En genomgång av insänt material inför tillsynen visar att det för Hagaskolan finns ett av Fokusnämnden upprättat dokument; "Delårsbokslut 2018 Hagaskolan". På vilka underlag Fokusnämnden upprättar delårsbokslutet för Hagaskolan framgår inte av dokumentet.

Delårsbokslutet innehåller två identifierade kvalitetsfaktorer, "behörig personal och tidigt identifiera elever i behov av särskilt stöd/behov". Dokumentet innehåller en analys av identifierade utvecklingsområden vid skolan, bland annat har den stora skillnaden i betygsresultat mellan pojkar och flickor resulterat i att skolan arbetar tillsammans med en högskola i projektet "Hitta drivet" och fokus ska enligt analysen vara skillnaden i elevers kunskapsresultat. I projektet har en klass i årskurs 6 och en klass i årskurs 9 deltagit och svarat på enkätfrågor. Lärarna har deltagit i ett antal föreläsningar. Intervjuer med lärare visar att de inte vet vad som är syftet med projektet, hur och om det ska bedrivas framåt av dem eller om, hur och när projektet ska utvärderas och vad utvärderingen i så fall ska leda till.

Inför tillsynen skickade Hagaskolan in "Kunskapsnivån systematiskt kvalitetsarbete Hagaskolan läsåret 2016-2017" Dokumentet innehåller en redovisning av till exempel meritvärde i årskurs 9, och betygsresultat i de olika årskurserna. Däremot innehåller dokumentet innehåller inga sammanställningar eller analyser av resultaten vid skolan. Dokumentet innehåller inte heller några planerade åtgärder eller dokumentation kring tidigare genomförda åtgärder på skolenhetsnivå.

Det sker ingen analys av det som framkommer i uppföljningen av kunskapsresultat och, beslut om nödvändiga utvecklingsåtgärder utifrån kunskapsresultat. Lärare säger att det kan förekomma diskussioner utifrån betygsresultat, men det sker ingen systematisk diskussion och analys av elevernas kunskapsresultat på gruppnivå gällande exempelvis årskurser, ämnen eller lärare. Det sker inte heller någon analys av det som framkommer i uppföljningen av kunskapsresultat och, beslut om nödvändiga utvecklingsåtgärder utifrån kunskapsresultat. Elevhälsan följer upp kunskapsresultat

för enskilda elever och deltar inte heller de i en analys av kunskapsresultat på gruppnivå.

I intervju med rektorn säger hon att en viktig uppgift för henne är att skapa strukturer på skolan och att jobba för att få samman personalen och få dem att vilja åt samma håll, bli enade och samverka. Rektorn säger att skolan har en likabehandlingsdag i början av terminen, då samtlig personal deltar och alla elever. Enligt både rektorn och lärarna finns det inget gemensamt arbete kring värdegrundsarbetet som tar sin utgångspunkt i denna gemensamma dag utan det är upp till varje lärare om och hur de vill arbeta med sina elever kring värdegrundsfrågor. Lärarna säger i intervju att skolan saknar rutiner för att säkerställa att värdegrundsarbetet kommer alla elever till del. Elevhälsans medlemmar säger i intervju att de inte har något uttalat samlat uppdrag för att leda eller delta i arbetet med det förebyggande och främjande elevhälsoarbetet vid skolan och inte heller ett uppdrag att medverka i uppföljning av verksamheten.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Dals-Eds kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Dals-Eds kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

På Skolinspektionens vägnar

Hans Larson
Beslutsfattare

Karin Widlund
Föredragande

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Hagaskolan

Fakta om Hagaskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Dals-Eds kommun under våren 2019. Hagaskolan besöktes av Skolinspektionen den 15 och 16 januari 2019.

Hagaskolan är en kommunal grundskola i Dals-Eds kommun. Vid tiden för tillsynen har skolenheten 316 elever i årskurserna 4-9. Skolenheten leds av en tf. rektor och en nytillträdd biträdande rektor.

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Skolverkets statistik för läsåret 2017/18 visar att 57 procent av eleverna på Hagaskolan i årskurs 6 uppnådde kunskapskraven i samtliga ämnen. Andelen är lägre än för riket som samma läsår var 77 procent. En genomgång av satta betyg för elever i årskurs 6 våren 2018 visar att flickor har högre måluppfyllelse än pojkar i samtliga ämnen förutom i samhälls- och naturorientanden ämnen.

Skolverkets statistik för läsåret 2017/18 visar att 76 procent av eleverna på Hagaskolan i årskurs 9 uppnådde kunskapskraven i samtliga ämnen, vilket är i paritet med riket. Andelen elever som blev behöriga till ett yrkesprogram var 82 procent läsåret 2017/18, att jämföra med riket som var 84 procent.

Det genomsnittliga meritvärdet för eleverna i årskurs 9 på Hagaskolan våren 2018 var 221,3, vilket är något lägre än genomsnittet för riket som var 228,7. Flickornas genomsnittliga meritvärde var 239,1 (riket 243,2) och pojkarnas 200,7 (215,3). Ämnet idrott och hälsa hade den högsta genomsnittliga betygspoängen (15,8) medan ämnet matematik hade det lägsta (12,0).

Trygghet och studiero

Den enkät som Skolinspektionen genomförde under vårterminen 2018 med elever i årskurs 5 besvarades av 47 (av 54) elever på Hagaskolan. I denna enkät får påståendet "Jag har studiero på lektionerna" medelvärde 6,1 (där 1 är minsta värdet och 10 högsta) vilket är samma resultat som för genomsnittet för samtliga svaranden i enkätomgången. Vidare får påståendet "På lektionerna stör andra elever ordningen i klassrummet" ett medelvärde på 4,2 vilket är något högre än genomsnittet som är 4,0.

Skolinspektionen genomförde motsvarande enkät under vårterminen 2018 med elever i årskurs 9. Enkäten besvarades av 45 (av 54) elever. På påståendet "Jag har studiero på lektionerna" är medelvärdet 5,2. Genomsnittet för samtliga svaranden i enkätomgången är något högre 5,6. Vidare får påståendet "På lektionerna stör andra elever ordningen i klassrummet" ett medelvärde på 4,2, genomsnittet är 4,3.